

Onderzoek Lignol en Quistinic
Aantekeningen Openbaar Ministerie

regiezitting
22 maart 2023, Rechtbank Den Haag

Parketnummer : 09/011623-23
Parketnummer : 09/043277-23
Parketnummer : 09/043389-23
Parketnummer : 09/043402-23
Parketnummer : 09/043416-23
Parketnummer : 09.043630-23
Parketnummer : 09/043535-23
Parketnummer : 09/043590-23

1. Verkorte Voordrachten

De verdachten De G, H, S, H en W worden verdacht van twee opruiingen door op te roepen tot blokkades van de Utrechtsebaan op 26 november 2022 en 28 januari 2023;

De verdachten H, V en K worden verdacht van één opruiing door op te roepen tot de blokkade van de Utrechtsebaan op 28 januari 2023;

De verdachte S wordt ook verdacht van openlijke geweldpleging dan wel vernieling door de bekladding van de muur van de tunnelbak van Utrechtsebaan op 21 december 2022;

De verdachte W wordt ook verdacht van openlijke geweldpleging subsidiair vernieling door de bekladding van de muur van de tunnelbak van Utrechtsebaan op 26 november 2022 en 21 december 2022. Daarnaast wordt W ook verdacht van het overtreden van de aan hem opgelegde gedragsaanwijzing door zich ondanks een gebiedsverbod, op 28 januari toch op de Utrechtsebaan te bevinden.

Verder is in de zaken S en W een vordering tot schadevergoeding ter hoogte van €9.053,22 van de gemeente Den Haag aan de orde. Dit betreft de vergoeding van schoonmaakkosten die de Gemeente Den Haag heeft moeten maken.

2. Inleidende opmerkingen OM

Deze vervolging is gestart met de aanhouding van verdachte W op 19 januari 2023. Dat was negen dag voor de 6^e geplande blokkade van de Utrechtsebaan die vervolgens ook heeft plaatsgevonden op 28 januari 2023. W had opgeroepen tot die blokkade en ook tot die van 26 november 2022.

Bij de blokkade van 26 november zijn gevaarlijke situaties ontstaan. Dat vinden de verdachten zelf ook, aldus bijvoorbeeld V, die op de raadkamerzitting van 14 februari heeft verklaard dat ze "erg geschrokken was van hoe het verlopen was, het ging er gevaarlijk aan toe."

Dat was ook zo.

Wat is er gebeurd:

- Tijdens de blokkade van 26 november 2022:
  - lopen klimaatactivisten, onder wie een aantal verdachten in de tunnelbak, terwijl daar op dat moment (nog) verkeer langsrijdt. Automobilisten verwachten daar geen voetgangers en zeker geen actievoerende voetgangers met een spandoek en die graffiti spuiten. Het is niet voor niks verboden daar te lopen¹.
  - Daarna steken klimaatactivisten, onder wie een aantal verdachten, de Utrechtsebaan over die Den Haag in gaat. Er rijden daar op dat moment auto's. Die auto's moeten remmen voor de actievoerders, waaronder de verdachten. Er komt ook bijna een spandoek onder een auto. De bestuurders van de auto's hebben daar op dat moment aanrijdingen voorkomen. Activisten hebben daar bijna ongelukken veroorzaakt. Op een later moment herhaalt zich dit door hetzelfde gedrag van andere actievoerders. Wederom wordt de weg

---

¹ Zie p. 122 dossier Lignol, verkeersbord C16: gesloten voor voetgangers

overgestoken terwijl daar auto's rijden. De toegestane snelheid is daar 70 km/u. Vlak daarna 80 km/uur en de auto's komen vanuit de (donkere) tunnelbak.

Beelden hiervan zijn toegevoegd aan het dossier².

- De meervoudige strafkamer van de rechtbank Den Haag vond 26 november 2022 ook gevaarlijk en oordeelde hierover in het vonnis van 13 januari 2023:
  - *“Het gedrag van de verdachten en de voorgenomen vorm waarin zou worden betoogd, namelijk met meerdere busjes en auto's een drukke doorgaande weg blokkeren in Den Haag, had kunnen leiden tot wanordelijkheden indien de politie niet had ingegrepen, zoals dat ook is gebeurd bij een vergelijkbare blokkade van XR op 26 november 2022. Op deze datum betrof het eveneens een onaangekondigde demonstratie op dezelfde locatie en deze leidde tot grote drukte op de wegen waardoor het wegverkeer bijna volledig vastliep. Deze demonstratie is uiteindelijk verboden door de burgemeester. Zoals al overwogen had het gedrag van de verdachten tot een verkeersinfarct en daarmee gevaarlijke verkeerssituaties kunnen leiden, met tot gevolg gevaar voor bestuurders en inzittenden van voertuigen en overigens ook de demonstranten zelf.”*³

De verdachten zijn van mening dat de blokkades van de Utrechtsebaan zijn toegestaan. Ze zeggen dat te blijven doen totdat de overheid hun eisen inwilligt.

Het OM is van mening dat de blokkades- *in de vorm waarin ze worden uitgevoerd* - strafbaar zijn en gepaard gaan met (andere) strafbare feiten.

Het OM baseert dit op uitspraken van de rechtbank Den Haag, het Hof Amsterdam⁴ en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM).

- Bij vonnis van 13 januari 2023⁵ heeft de meervoudige strafkamer van de rechtbank Den Haag geoordeeld dat de voorbereiding van een geplande blokkade van de Utrechtsebaan op 13 oktober 2021 strafbaar was. Vier verdachten zijn veroordeeld voor strafbare voorbereidingshandelingen van artikel 162 Sr: het versperren van een weg waardoor gevaar te duchten is.

---

² Zie ook foto's p. 29-34 dossier Lignol

³ Zie dossier Lignol, pagina 77 eerste alinea en gepubliceerd vonnis:

<https://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:RBDHA:2023:174> onder r.o. 5.3

⁴ GH Amsterdam, 9 maart 2022,

<https://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:GHAMS:2022:726>

“Naar het oordeel van het hof kunnen de bewoordingen van de verdachte op Twitter op zichzelf oproepen tot het plegen van potentieel strafbare feiten, zoals het blokkeren van wegen, het bezetten van stadhuisen en het kraken van huizen. Dat is voor een bewezenverklaring voor opruiing echter niet voldoende. Het hof heeft, gelet op het dossier en het verhandelde ter terechtzitting, niet de overtuiging bekomen dat de verdachte opzet had op het aansporen tot enig strafbaar feit of tot gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag, of dat hij bewust de aanmerkelijke kans daartoe op de koop heeft toegenomen, waardoor naar het oordeel van het hof niet wettig en overtuigend is bewezen hetgeen de verdachte in de zaak C is tenlastegelegd, zodat de verdachte hiervan moet worden vrijgesproken

⁵ <https://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:RBDHA:2023:174>

De rechtbank overweegt in die zaak de volgende bevindingen, afkomstig van de klimaatactivisten zelf:

“de rechtbank constateert dat de verdachte en medeverdachte gevaar hebben onderkend. In het draaiboek wordt aangegeven dat het belangrijkste is dat ongelukken worden voorkomen en dat het gevaar zo beperkt mogelijk moet worden gehouden”.

Dus in die zaak waren die verdachten zich al bewust van gevaar. Later kwam de blokkade van 26 november 2022. Tijdens die blokkade ontstond dat gevaar daadwerkelijk. De verdachte W bijvoorbeeld heeft dat gevaar op die dag mede zelf veroorzaakt. Door met een groep de Utrechtsebaan over te steken terwijl daar toen nog gewoon auto's reden⁶. Naast W waren ook V, De G, H, H en S aanwezig.

Daarna hebben de verdachten zich echter niet bezonnen. Geen pas op de plaats gemaakt. Sterker nog, de verdachten W en S hebben 3 weken later, op 21 december 2022, wéér de Utrechtsebaan betreden terwijl er auto's langs raasden en wéér de muren beklad⁷. Bij deze actie was ook verdachte V aanwezig⁸.

De verdachten beroepen zich – na dit vonnis en na wat er op 26 november gebeurd is, nog steeds op het Europese grondrecht dat het recht op vreedzame demonstraties waarborgt: Artikel 11 EVRM: het recht vrijheid van vergadering. Artikel 11 EVRM geeft in lid 2 ook aan welke grenzen er gesteld kunnen worden aan de vrijheid van vergadering.

Het Europese Hof heeft in meerdere zaken duidelijke grenzen gesteld aan wegblokkades in het kader van een demonstratie. Maar er is vooral ruimte.

Een demonstratie mag het 'gewone leven' en het verkeer op zichzelf best verstoren. En die verstoring mag voor een overheid op zichzelf geen reden zijn een demonstratie te verbieden of te beëindigen. Ook niet als die enige tijd duurt en/of hinderlijk is. Een overheid moet op dat vlak eerst tolerantie tonen.

Maar ook van de demonstranten wordt wat gevraagd. Het Europese Hof benadrukt dat ook organisatoren van demonstraties zich moeten houden aan democratisch vastgelegde regels. Dat is ook niet zo gek omdat diezelfde democratie het recht op demonstratie waarborgt. En daarbij ook regels heeft opgesteld waarin dat recht kan worden beperkt.

Uit jurisprudentie van het EHRM volgt dat een blokkadeactie die de blokkade zélf als doel heeft (en geen side-effect is) en klaarblijkelijk bedoeld is als pressiemiddel om de overheid te dwingen gestelde eisen te accepteren, niet valt onder de bescherming van de vrijheid van vergadering zoals vastgelegd in art. 11 EVRM). De overheid mag dan optreden, juist om de rechten van anderen te waarborgen en om bijvoorbeeld het verkeer ordentelijk te laten verlopen. Ook het strafrecht kan daarbij een rol spelen, aldus het EHRM

---

⁶ Zie dossier Lignol, schermafdrucken 10 en 11, pagina 22 en 24. Zie ook pagina 29. Pagina 31, figuur 8 en 9.

⁷ Zie dossier Quistinic p 121 en openbare bronnen oa: <https://www.ad.nl/den-haag/Utrechtsebaan-geblokkeerd-en-gevels-ministeries-beklad-door-extinction-rebellion-zes-aanhoudingen~ac0c2de9/>

⁸ Zie dossier Quistinic p 267

In de zaak Barraco bijvoorbeeld is een demonstrant strafrechtelijk veroordeeld voor een wegblokkade. In die zaak overwoog het Europese Hof dat die veroordeling geen betrekking had op gedrag tijdens de demonstratie, maar dat het ging om het blokkeren van een weg waarbij obstructie had plaatsgevonden die verder ging dan die normaal veroorzaakt mag bij de uitoefening van het recht op een vreedzame demonstratie⁹.

Terug naar deze zaak:

De blokkade van 26 november 2022 overschrijdt de ruimte die het Europese Hof geeft aan een wegblokkade als demonstratievorm.

Daarnaast is gebleken dat de klimaatactivisten, ondanks ook door hen zelf onderkende gevaren voor de verkeersveiligheid - volgende blokkades wilde doorzetten. En overleg met de gemeente Den Haag uit de weg gingen. Een overheid heeft ook als plicht verkeersdeelnemers én anderen tegen gevaarlijke situaties te beschermen. Zeker als die te voorzien zijn.

---

⁹ Barraco v. France - 31684/05
Judgment 5.3.2009 [Section V]
Article 11
Article 11-1

Freedom of peaceful assembly

Complete blockade of motorway by heavy-goods vehicles in "go-slow" operation: no violation.

Facts: The applicant is a lorry driver. In 2002 seventeen motorists, including the applicant, took part in a traffic-slowness operation on a motorway, which involved driving along a predetermined route in a convoy, at slow speed, occupying several lanes, to slow down the traffic on the motorway. When three drivers at the front of the convoy, one of whom was the applicant, stopped their vehicles, completely blocking the road for other users, the police arrested them. The drivers concerned were summoned to appear in court for having obstructed the public highway by placing or attempting to place on it an object that obstructed vehicular traffic, or using or attempting to use any means to obstruct it – in the instant case by stopping their vehicles several times. The court acquitted the accused, but the public prosecutor appealed and the Court of Appeal set aside that judgment, found them guilty as charged and sentenced them each to a suspended term of three months' imprisonment together with a EUR 1,500 fine. The Court of Cassation dismissed an appeal on points of law lodged by the applicant.

Law: The applicant's conviction had amounted to interference by the public authorities with his right to freedom of peaceful assembly, which included freedom to demonstrate. The interference had been "prescribed by law" and had pursued the legitimate aims of preventing disorder and protecting the rights and freedoms of others. As to whether it had been necessary in a democratic society, it was to be noted that no formal prior notice of the demonstration had been given as required by the relevant domestic law. However, the authorities had been aware of it and had also had the opportunity to take measures for the protection of safety and public order, for example by organising police protection and a police escort. So even if the demonstration had not been tacitly tolerated, at least it had not been prohibited. **Moreover, the applicant had not been convicted of taking part in the demonstration as such, but for his particular conduct during the demonstration, namely, blocking a motorway and thereby causing more of an obstruction than would normally be caused by exercising one's right to freedom of peaceful assembly.** It was indeed clear from the case file that while the demonstration was in progress, from 6 to 11 a.m., the traffic had been held up, but also that several total stoppages had been caused by drivers at the head of the convoy, including the applicant, stopping their vehicles. This complete blockage of the traffic had clearly gone beyond the mere inconvenience caused by any demonstration on the public highway. The police, whose task had been to protect safety and public order, had arrested the three demonstrators only in order to unblock the traffic, after the drivers had been warned several times not to stop their vehicles on the motorway and informed of the penalties they could incur. In that context and for several hours, the applicant had been able to exercise his right to freedom of peaceful assembly and the authorities had displayed the tolerance that should be shown towards such gatherings. The applicant's conviction and sentence had therefore not been disproportionate to the aims pursued.

Conclusion: no violation (unanimously).

Ook na de aanhouding van W bleven W en de andere verdachten toch oproepen tot nieuwe blokkades.

Dit zijn de afwegingen van het OM geweest om – na de 5^e blokkade - op te treden. Waarbij het van belang is om te onderstrepen dat verdachten allen op de dag van hun aanhouding zijn vrijgelaten. Ruim voor de 28ste. Hun recht op demonstratie is op geen enkele wijze geschonden, de aanhoudingen zijn gepleegd na gepleegde voltooide strafbare feiten.

De verdachten zetten daar tegenover dat W Rijkswaterstaat via een email heeft verzocht de Utrechtsebaan af te sluiten. En dat de gemeente dus wist dat ze gingen blokkeren. Maar zo werkt het natuurlijk niet. En zeker niet als overleg met de gemeente Den Haag structureel uit de weg wordt gegaan. En dat is verdachte W ook te kennen geven. Dit ontslaat de verdachten vervolgens niet van verantwoordelijkheid voor hun daden en verantwoordelijkheid de veiligheid van normale gebruikers van de Utrechtsebaan..

Het OM is natuurlijk niet blind voor de maatschappelijk discussie over het klimaat en het belang van het tegengaan van de klimaatverandering. Het is echter ook van belang te benadrukken dat klimaatactivisten, ook wanneer ze voor een invoelbaar doel demonstreren, niet méér is toegestaan dan wanneer er gedemonstreerd wordt voor een doel dat minder draagvlak heeft in de maatschappij. Ook klimaatactivisten moeten zich aan de wet houden. De rechtspraak heeft een norm gesteld. Het OM blijft niet aan de zijlijn staan als verdachten doorgaan met het plegen van strafbare feiten en zelf geen verantwoordelijkheid nemen.